

**RADA GMINY
W ŻYRAKOWIE**

Uchwała Nr XLV/552/23

Rady Gminy w Żyrakowie

z dnia 18 maja 2023 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żyraków na lata 2023-2025.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r.poz.40 ze zm.)oraz art.176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 poz. 447 ze zm.)

Rada Gminy w Żyrakowie uchwala co następuje :

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żyraków na lata 2023-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żyraków.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy
lic. Maria Bodzioch

**RADA GMINY
W ŻYRAKOWIE**

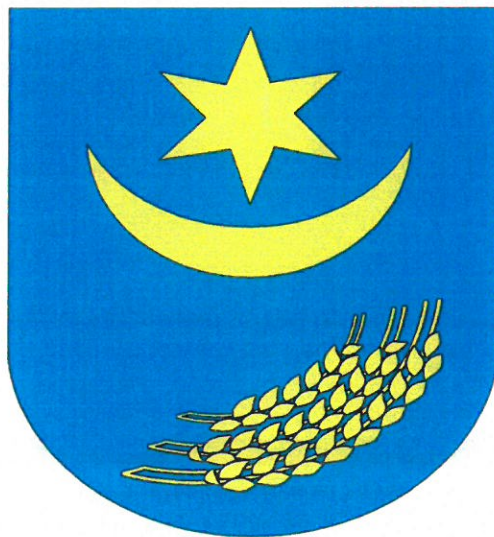
Załącznik

do Uchwały Nr XLV/552/23

Rady Gminy Żyraków

z dnia 18 maja 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2025

Żyraków 2023 r.

Spis treści :

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawa prawna działań ujętych w Programie.....	4
III.	Diagnoza sytuacji rodziny.....	5
IV.	Analiza SWAT.....	13
V.	Odbiorcy Programu.....	15
VI.	1. Cel główny.....	15
	2. Cele szczegółowe.....	15
3.	Przewidywane efekty.....	15
4.	Realizacja Programu.....	16
5.	Realizatorzy i partnerzy programu.....	20
6.	Monitoring i ewakuacja	21

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żyraków na lata 2023 - 2025 jest kontynuacją poprzedniego Programu realizowanego w latach 2020 - 2022. Obowiązek opracowywania i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. W świetle założeń w/w ustawy, pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i powinna być świadczona przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej. Ważne, aby zmiana sytuacji rodziny odbywała się w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy, zaufania i przy aprobacie ze strony rodziny, z wykorzystaniem jej zasobów, możliwości, uprawnień.

Rodzina jako środowisko wychowawcze i podstawowa komórka społeczna zapewniać powinna poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, afiliacji, miłości, a zaspokojenie tych potrzeb w dzieciństwie przez rodzinę, skutkuje cechami właściwej osobowości dojrzałej. Mając na uwadze fundamentalną rolę rodziny, zarówno w wymiarze społecznym, jak i indywidualnym, niezbędne jest organizowanie w ramach gminnego systemu działań profilaktycznych, zapobiegających występowaniu negatywnych zjawisk, mogących mieć wpływ na jej funkcjonowanie, a także działań wspierających, wzmacniających i korekcyjnych w sytuacjach, gdy rodzina nie wypełnia prawidłowo swoich zadań. Problemy występujące we współczesnej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych działań. Do głównych trudności dezorganizujących życie rodziny zaliczymy m.in. chorobę alkoholową, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, długotrwałe bezrobocie czy ubóstwo. Rodziny, w których pojawiają się te i inne problemy wymagają stałego wsparcia i monitorowania poprzez przedstawicieli takich grup zawodowych jak m. in. pracownicy socjalni, pedagodzy, policja, asystenci rodzin, kuratorzy. W swoich działaniach mają oni za zadanie wspomagać i wspierać rodzinę w takim zakresie, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie, mając głównie na uwadze podstawową rolę opiekuńczą i wychowawczą rodziny w rozwoju dziecka. Obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu owej funkcji opiekuńczo – wychowawczej realizowany jest w oparciu o Gminny Trzyletni Program Wspierania Rodziny

II. Podstawa prawna działań ujętych w Programie:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz.447ze zm.)
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 2268 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 165 ze zm)
5. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 poz. 1744 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r poz. 1329 ze zm.)
7. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r poz. 390)
8. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 poz. 581)
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 poz. 2230)

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Żyraków

Gmina Żyraków zajmuje powierzchnię 110,43 km² i liczy 14.400 mieszkańców. Do gminy należy 13 sołectw : Bobrowa, Bobrowa Wola, Góra Motyczna, Korzeniów, Mokre, Nagoszyn, Straszecin, Wiewiórka, Wola Żyrakowska, Wola Wielka, Zasów, Zawierbie, Żyraków.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Żyraków

Urodzone dziewczynki	Urodzeni chłopcy	razem	Zgony	Przyrost naturalny
56	71	127	112	0,001

Źródło :Urząd Gminy Żyraków, dane własne, stan na dzień 31.12.2022r.

Tabela 2. Charakterystyka ludności gminy

Płeć	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Łącznie
Kobiety	1377	4201	1577	7155
Mężczyźni	1498	4885	862	7245
Łącznie	2875	9086	2439	14400

Źródło : Urząd Gminy Żyraków, dane własne, stan na dzień 31.12.2022r.

Wg danych GUS z 31 grudnia 2021r. w Gminie Żyraków na tysiąc osób pracuje 122 osoby. Spośród osób pracujących 44,2% to kobiety a 55,8 % mężczyźni. W roku 2021 rejestrowane bezrobocie na terenie gminy wyniosło 3,9 % (5,7 % wśród kobiet, 2,3% wśród mężczyzn). Dodatkowo dane wskazują, że 34,6 % aktywnych zawodowo pracuje w sektorze rolniczym, 32,7 % w przemyśle i budownictwie, 14,4 % w sektorze usługowym a 0,7 % w finansowym. Dużą część ludności wiejskiej stanowią rolnicy. Praca w gospodarstwie rolnym nie zawsze przynosi oczekiwane dochody, co sprawia, że osoby i rodziny z tej grupy często potrzebują wsparcia finansowego Ponadto z obserwacji wynika, iż odsetek osób pozostających bez zatrudnienia może być wyższy. Nie sposób określić rzeczywistej liczby bezrobotnych mieszkańców gminy, gdyż mówimy tutaj o

bezrobociu ukrytym, a więc takim które nie widnieje w oficjalnych źródłach i statystykach. Osoby często nie rejestrują się w biurze pracy, unikając w ten sposób podjęcia propozycji zatrudnienia. Posiadają źródło ubezpieczenia zdrowotnego np. przy małżonkach bądź nie posiadają go wcale. Niekiedy podejmują zatrudnienie w szarej strefie. Najtrudniej podjąć pracę osobom mających ograniczone możliwości z transportem poza obszar gminy, gdyż wiele ofert pracy znajduje się poza jej granicami.

Mimo wielu korzystnych zmian społecznych wiele rodzin wciąż wymaga wsparcia i pomocy, zarówno tej materialnej jak i niematerialnej. W wielu rodzinach problemy są złożone a ubóstwo wynika z kilku nachodzących na siebie niekorzystnych zjawisk. Kryterium pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej wynosi obecnie 600 zł na osobę w rodzinie, natomiast 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej. Dochody powyżej określonych ustawą kwot nie zawsze jednak zaspakajają potrzeby rodzin i osób. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie i rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe można przyznać pomoc finansową w formie zasiłku celowego specjalnego. o określonych dochodach, które od dnia 24 marca 2023 r. wynoszą 200 % kryterium dochodowego określonego w w/w ustawie .

Tabela 3. Formy i okoliczności udzielanej pomocy

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			
Liczba rodzin	280	266	255
Liczba osób w rodzinach	891	769	734
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE			
Liczba rodzin	174	194	166
Liczba osób w rodzinach	406	422	335
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE			
Liczba rodzin	155	123	131
Liczba osób w rodzinach	667	515	534
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	90	75	93
Liczba osób w rodzinach	287	215	250
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	62	54	52
Liczba osób w rodzinach	185	134	115
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	96	95	80
Liczba osób w rodzinach	211	188	146
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	138	129	122
Liczba osób w rodzinach	343	303	281
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO -WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO			
Liczba rodzin	59	47	62
Liczba osób w rodzinach	209	162	244
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	6	7	9
Liczba osób w rodzinach	15	7	15

POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	61	50	41
Liczba osób w rodzinach	345	284	266
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	61	43	40
Liczba osób w rodzinie	245	239	222
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	6	6	7
Liczba osób w rodzinach	6	6	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	0	2	1
Liczba osób w rodzinach	0	2	1
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	1	3	2
Liczba osób w rodzinach	12	6	6
PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba rodzin	4	1	1
Liczba osób w rodzinach	13	3	5
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
ZASIŁEK STAŁY			
Liczba rodzin	26	28	28
Liczba rodzin w rodzinach	28	28	28
Liczba świadczeń	254	259	309
ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba rodzin	50	53	46
Liczba osób w rodzinach	131	137	113
Liczba świadczeń	402	425	350
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM			
Liczba osób	158	173	146
Liczba osób w rodzinach	378	379	299
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
POSIŁEK			
Liczba rodzin	136	106	110
Liczba osób w rodzinach	635	489	499

USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ			
USŁUGI OPIEKUŃCZE			
Liczba osób	11	11	10
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI			
Liczba osób	4	3	4
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE			
Liczba rodzin	42	6	7
Liczba osób w rodzinach	136	19	19
PRACA SOCJALNA			
Liczba rodzin	228	71	82
Liczba osób w rodzinach	611	166	189

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie – dane własne

Tabela 4. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy społecznej

Skład rodziny	Liczba rodzin		
	2020	2021	2022
Rok			
Jednoosobowe	131	105	102
Dwuosobowe	47	35	31
Rodziny z 1 dzieckiem	49	37	37
Rodziny z 2 dziećmi	65	51	46
Rodziny z 3 dziećmi	38	32	38
Rodziny z 4 dziećmi	20	7	5
Rodziny z 5 dziećmi	3	4	3
Rodziny z więcej niż 5 dziećmi	0	0	1
Rodziny niepełne	19	18	18
Rodziny emerytów i rencistów	65	70	60

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie – dane własne

Tabele 3 i 4 wskazują niewielki spadek osób i rodzin zgłaszających się po pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej. Spada ilość rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej. Z obserwacji wynika, że wpływ na ten stan ma poprawa sytuacji materialno – bytowej rodzin wychowujących dzieci oraz programy wsparcia dla rodzin w postaci m.in. świadczenie wychowawcze „500+”, świadczenie „Dobry start”, zasiłek macierzyński dla bezrobotnych kobiet, które urodziły dziecko czy też dodatek osłonowy, a w ostatnim roku dodatki do ogrzewania domów. Ponadto corocznie obserwujemy wzrost zarobków osób pracujących, wzrasta kwota najniższego wynagrodzenia, co dla niektórych rodzi oznacza przekroczenie progów dochodowych do skorzystania z pomocy materialnej.

Rodziny spełniające kryteria dochodowe określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych tj. 674 zł na osobę oraz 764 zł na osobę w rodzinie, w składzie której występuje dziecko z niepełnosprawnością korzystać mogą z zasiłków rodzinnych wraz z licznymi dodatkami. Samotni rodzice, którzy mają problem z wyegzekwowaniem ustanowionych przez sąd alimentów, a których dochód nie przekracza 900 zł na osobę w rodzinie, mogą uzyskać wsparcie w postaci funduszu alimentacyjnego. Rodziny z problemem niepełnosprawności, po spełnieniu określonych ustawowo warunków, mogą starać się o uzyskanie zasiłku i świadczenia pielęgnacyjnego czy specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W Ośrodku Pomocy Społecznej można ubiegać się także o pomoc materialną dla uczniów z terenu gminy a w szczególnych okolicznościach o zasiłki szkolne. Stypendium szkolne pomaga dzieciom z uboższych rodzin wyrównywać szanse edukacyjne poprzez refundowanie wydatków związanych z nauką. Warunki przyznania w/w świadczeń określa ustawa z dnia 7 września o systemie oświaty.

Rodziny wychowujące troje lub więcej dzieci, oraz rodzice którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu w/w liczbę dzieci mogą również uzyskać ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, która uprawnia do korzystania z szeregu ulg dla jej posiadaczy. W ten sposób rodziny wielodzietne mają szanse z korzystania m. in. z szeregu propozycji kulturalnych, rozrywkowych, rekreacyjnych czy tańszych zakupów na terenie całego kraju.

Tabela nr 4 wskazuje że, znacznie zmalała liczba rodzin, w których wychowuje się więcej niż 3 dzieci, natomiast znaczną część osób korzystających z pomocy ośrodka stanowią rodziny emerytów i rencistów, co wskazuje na zmiany demograficzne a co za tym idzie zmiany w rodzaju problemów rodzin. Znaczna część pomocy udzielana jest z tytułu niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. Od stycznia 2021 r. na terenie Gminy Żyraków działa „Klub seniora” zapewniający 20 miejsc. Seniorzy dzięki udziałowi w spotkaniach i zajęciach aktywnie spędzają czas wolny i uczestniczą w życiu społecznym.

Niekiedy rodziny posiadając możliwości, zasoby i uprawnienia nie potrafią samodzielnie skorzystać z posiadanych szans na poprawę swojej sytuacji. Zaznaczyć należy także, że warunki materialne rodziny nie świadczą o braku innych trudności.. Wiele czynników społecznych warunkuje liczne trudności i problemy w rodzinach, których nie potrafią samodzielnie pokonać. Sytuacje te wskazują na ciągłą potrzebę udzielania pomocy w formie szeroko rozumianej pracy socjalnej czy poradnictwa specjalistycznego. Ten rodzaj wsparcia jest niezbędny by zapobiegać sytuacjom kryzysowym w rodzinach i przezwycięzać te istniejące, zagrażające prawidłowemu wypełnianiu przez rodziny swoich funkcji. Pracownik socjalny diagnozuje problemy w rodzinach które zgłaszają się po pomoc, wskazuje na możliwości jakimi dysponuje, pomaga wykorzystać zasoby bądź wskazuje drogi rozwiązań i miejsca gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc. Jest to tylko część z zadań pracowników socjalnych pracujących z rodzinami. Wskazać należy, iż każdy przypadek i problem jest inny, wymaga indywidualnego podejścia , dlatego praca socjalna w każdej rodzinie będzie wymagała podejmowania działań dostosowanych do danej rodziny i jej problemów a także czasu poświęcanego każdemu przypadkowi indywidualnie. Praca socjalna jest szczególnym rodzajem pomocy, wymagającym zaangażowania, poszerzania wiedzy i kompetencji.

Rodzinom posiadającym szczególne trudności w wypełnianiu swoich funkcji, głównie opiekuńczo – wychowawczej zapewniana jest pomocy asystenta rodziny. Tą formy wsparcia w 2022 r objęte były 4 rodziny, z łączną liczbą 9 dzieci. W rodzinach tych zdiagnozowano dysfunkcje lub bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego i wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Problemy te na tyle zagrażały rodzinom, że bez pomocy w postaci asystentury nie miałyby szans wrócić do równowagi i prawidłowego funkcjonowania.

Nadal obserwujemy zjawisko długotrwałego uzależnienia od instytucji pomocowych i „dziedziczenie biedy”. Mechanizmy te utrwalone w osobach korzystających długofalowo z pomocy społecznej nie pozwalają podopiecznym samodzielnie radzić sobie z problemami i zaspokajaniem potrzeb mimo posiadanych niekiedy możliwości w tym zakresie. Mimo że liczby te nieznacznie maleją, co daje nadzieje na przezwyciężanie utrwalonych stereotypów, to statystyki nadal niepokoją, co wskazuje tabela nr 5.

Tabela 5. Rodziny długotrwanie korzystające

rok	2020	2021	2022
Liczba osób długotrwanie korzystających z pomocy społecznej (wg podmiotu decyzji)	191	158	142

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie – dane własne

Problemy w rodzinach, które są szczególnie niebezpieczne to uzależnienia i przemoc w rodzinach. Obserwujemy wciąż liczną grupę rodzin zgłaszającą ten problem. W gminie Żyraków w roku 2022 wszczęto 27 procedur Niebieskiej Karty, a łącznie prowadzonych było 32 procedury. Nie wszystkie przypadki są ujawniane, jednak ciągły wzrost liczby diagnozowania tego typu problemów świadczy o zwiększaniu się świadomości społecznej i zaprzestawaniu ukrywania tego typu zdarzeń. Rodziny te wymagają objęcia szczególną opieką i pomocą, a także współdziałania wielu specjalistów z różnych obszarów wsparcia rodzin. Na terenie gminy Żyraków działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, składający się z licznych specjalistów pracujących z rodzinami dotkniętymi przemocą. W ten sposób pomoc może być udzielana w sposób kompleksowy. Problemem uzależnień w rodzinach zajmuje się natomiast Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku 2022 do instytucji tej wpłynęło 20 wniosków o objęcie osób diagnozą i leczeniem odwykowym. Wiele z tych osób nie zgłasza się na wezwania więc wnioski kierowane są do sądu. Bardzo często problem przemocy i uzależnienia łączą się ze sobą stąd konieczność współpracy instytucji i specjalistów.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, prawidłowe funkcjonowanie rodzin warunkuje zatem prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. W gestii instytucji państwowych jest wspieranie i pomoc rodzinom w pokonywaniu trudności i kształtowaniu właściwych postaw a także o dbanie o zabezpieczanie warunków materialno – bytowych rodzin.

IV. ANALIZA SWAT

1. MOCNE STRONY	2. SŁABE STRONY
1.1. Obowiązujące akty prawne , programy, strategie sprzyjające rodzinom	2.1. Trudności w zakresie wykorzystania własnych zasobów, możliwości, uprawnień
1.2. Funkcjonowanie instytucji działających na rzecz rodzin m. in. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie , Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2.2. Często występująca niechęć współpracy z pracownikiem socjalnym i asystentem w celu poprawy sytuacji życiowej
1.3. Bezpłatne porady prawne na terenie Gminy Żyraków	2.3. Niechęć do szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych powodowana wstydem i stereotypami
1.4. Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Leczenia Uzależnień na terenie gminy Żyraków oraz oddział zamkniętego leczenia uzależnień na terenie Gminy Żyraków	2.4. Wzrost obowiązków pracowników socjalnych
1.5. Dostępność ośrodków zdrowia, gabinetów rehabilitacji i punktów aptecznych na terenie gminy	2.5. Utrudniony dostęp do specjalistów m.in. psychologów, terapeutów, mediatorów – konieczność dojazdu do miasta powiatowego
1.6. Ciągłe podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin	2.6. Wyuczona bezradność i roszczeniowa postawa części społeczności
1.7. Stypendia szkolne i zasiłek szkolny dla dzieci z terenu gminy	2.7. Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej , „dziedziczenie biedy”
1.8. Działalność stowarzyszeń na terenie gminy	2.8. Brak chęci do leczenia osób uzależnionych
1.9. Działalność świetlic wiejskich organizujących zajęcia pozalekcyjne dla dzieci	2.9. Brak chęci do dobrowolnego udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinach
1.10. Organizowanie zajęć dodatkowych , ofert feryjnych, wakacyjnych przez Centrum Kultury i Promocji w Gminie Żyraków	2.10. Ograniczona możliwość części mieszkańców dojazdu do pracy poza gminę
1.11. Działanie „Klubu Seniora” na terenie gminy	3. Zagrożenia
1.12. Obsługa Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny	3.1. Trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez współczesne rodziny
1.13. Dostępność s usług opiekuńczych , w tym specjalistycznych	3.2. Trudności we wczesnym zdiagnozowaniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze

1.14. Wpieranie rodzin przez asystenta rodziny i pracę socjalną	3.3. Rozpad rodzin oraz osłabienie autorytetu rodziny
1.15. Liczba pracowników socjalnych odpowiadająca wymogom zawartym w ustawie z dnia 12 marca 2004 r.	3.4. Uzależnienia w rodzinach (np. od alkoholu , Internetu)
1.16. Sieć szkół i przedszkoli na terenie gminy	3.5. Ukrywanie przez rodziny problemów m. in. uzależnień, przemocy domowej
1.17. Żłobek gminny	3.6. Zachowania przemocowe w rodzinach
4. Szanse	3.7. Sięganie przez młodzież po używki
4.1. Kształtowanie ogólnopolskiej polityki prorodzinnej	3.8. Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych
4.2. Coraz szersza działalność instytucji pozarządowych	3.9. Brak czasu dla rodziny spowodowany pracą w różnych trybach
4.3. Powszechny dostęp do środków masowego przekazu m.in. internetu dających różnorakie możliwości (np. tworzenie zbiorów społecznych, akcji prospołecznych, edukacyjnych, informacyjnych, poszukiwanie pracy)	3.10. Emigracje zarobkowe rodzica bądź rodziców
4.4. Współpraca części rodzin z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym	3.11. Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu
4.5. Rosnąca świadomość społeczna	3.12. Osłabienie autorytetu rodziny
4.6. Realizacja programów rządowych na rzecz rodzin	3.13. Wzrost kosztów utrzymania rodziny
4.7. Nacisk społeczny na prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców	3.14. Powszechna dostępność niekorzystnych treści w internecie, zagrażających w szczególności młodzieży

V. ODBIORCY PROGRAMU

Gminny Trzyletni Program Wspierania Rodziny skierowany jest głównie do rodzin przeżywających trudności w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej .

VI . CELE PROGRAMU

1. Cel główny :

Wspieranie i pomoc rodzinom z terenu Gminy Żyraków poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

2.Cele szczegółowe :

- 1) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb materialno - bytowych rodzin z dziećmi
- 2) Interdyscyplinarne wspieranie rodzin biologicznych, w szczególności tych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
- 3) Praca z rodzinami biologicznymi, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej w celu umożliwienia powrotu dzieci do rodziny biologicznej
- 4) Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Godne warunki materialno – bytowe rodzin
2. Poprawa funkcjonowanie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
3. Zwiększenie dostępu do usług społecznych
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku rodzinie
5. Wykwalifikowana kadra pracujących z rodzinami specjalistów

VIII. REALIZACJA PROGRAMU

Cel szczegółowy				
Działanie	Wskaźnik realizacji działania	Czas realizacji	Instytucja realizująca działanie	Źródła finansowania
1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa socjalno – bytowego dla rodzin w potrzebie				
1.1. Udzielanie pomocy finansowej zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystająca z pomocy finansowej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej 2. Wydatkowane środki na w/w cel	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zlecone
1.2. Realizowanie świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami, środki wydatkowane na w/w cel	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
1.3. Zapewnienie dzieciom posiłków w szkole	Liczba dzieci z terenu gminy Żyraków objętych dożywianiem w szkole, środki wydatkowane na w/w cel	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
1.4. Wydawanie ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki zewnętrzne
1.5. Przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych	Liczba rodzin/osób korzystających ze stypendiów i zasiłków szkolnych, środki wydatkowane na w/w cel	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne gminy, środki zewnętrzne
2. Interdyscyplinarne wspieranie rodzin biologicznych, w szczególności tych, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych				
2.1 Diagnoza problemów w rodzinach	Liczba rodzin objęta pomocą GOPS Żyraków, liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne
2.2. Prowadzenie pracy socjalnej i specjalistycznego poradnictwa	Liczba rodzin / osób korzystających z pomocy w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne

2.3. Monitorowanie rodzin zagrożonych lub dotkniętych uzależnieniem	Liczba wniosków skierowanych do GKRPA w Żyrakowie, liczba osób/rodzin objętych pracą GKRPA w Żyrakowie, liczba osób /rodzin objętych pomocą ze względu na uzależnienie	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Żyraków	Środki własne, zewnętrzne
2.4. Pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej	Liczba Niebieskich Kart, Liczba spotkań ZI oraz grup roboczych, liczba procedur zakończonych z powodu zaprzestania stosowania przemocy	2023-2025	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Środki własne, zewnętrzne
2.5. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Liczba osób, które podjęły działania np. terapię leczenia uzależnień, zajęcia korekcyjno -edukacyjne		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Żyraków, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Środki własne, zewnętrzne
2.6. Pomoc w uzyskaniu bezpłatnej pomocy prawnej	Liczba osób, które skorzystały z bezpłatnej porady prawnej w Gminie Żyraków	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne
2.7. Objęcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi pomocą asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych asystenturą	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne
2.8. Monitoring rodzin z trudnościami	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną i asystenturą rodziny	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
2.9. Zabezpieczenie w budżecie środków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej	Wysokość zabezpieczonych środków	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne

2.10. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem	Liczba rodzin objętych wsparciem	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
2.11. Objęcie kontraktami socjalnymi osób i rodzin w celu zmiany trudnej sytuacji	Liczba sporządzonych kontraktów socjalnych	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne
3. Praca z rodzinami biologicznymi, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej				
3.1. Monitorowanie sytuacji rodzin	Liczba rodzin których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej , będących pod opieką GOPS Żyraków	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
3.2. Pomoc asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych asystenturą	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
3.3. Pomoc rodzinom biologicznym w łagodzeniu lub usuwaniu kryzysu będącego powodem umieszczenia dziecka w zastępczych formach opieki	Liczba rodzin objęta pomocą społeczną , asystenturą, liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne, środki zewnętrzne
3.4. Pomoc w aktywizacji zawodowej	Liczba osób , które podjęły zatrudnienie	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	Środki własne,
3.5. Pomoc finansowa	Liczba udzielonych świadczeń	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie	środkie zewnętrzne
4. Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.				
4.1. Współpraca z Sądem Rejonowym w Dębicy i kuratorami sądowymi	Liczba wniosków o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego w Dębicy, liczba spotkań z kuratorami sądowymi	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie w gminie Żyraków	Środki własne

4.2. Regularne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych	Liczba odbytych spotkań	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie w gminie Żyraków	Środki własne, zewnętrzne
4.3. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z rodzinami	Liczba szkoleń odbytych przez pracowników , środki wydatkowane na szkolenia pracowników	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	środki własne, zewnętrzne
4.4. Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba odbytych spotkań , skierowanych pism	2023-2025	GOPS Żyraków	Środki własne
4.5. Współpraca ze szkołami	Liczba pism o wydanie opinii, spotkania z pedagogami i wychowawcami	2023-2025	GOPS Żyraków, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Środki własne
4.6. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się rodziną oraz z organizacjami pozarządowymi	Liczba spotkań, liczba wspólnie podjętych działań na rzecz rodzin	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie w gminie Żyraków	Środki własne

IX. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty mające kontakt z dzieckiem i rodziną. W gminie Żyraków będą to następujące podmioty :

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie
2. Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyraków
3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Żyraków
4. Posterunek Policji w Żyrakowie
5. Placówki Oświatowe na terenie gminy Żyraków
6. Placówki Służby Zdrowia na terenie gminy Żyraków
7. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bobrowej
8. Zakład Aktywizacji Zawodowej w Woli Żyrakowskiej
9. Inne organizacje pozarządowe realizujące zadania na terenie Gminy Żyraków

W celu realizacji założeń Trzyletniego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żyraków niezbędne jest nawiązanie współpracy z instytucjami takimi jak :

1. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy
2. Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Dębicy
5. Sąd Rejonowy w Dębicy Wydział III Rodzinny i Nieletnich
6. Organizacje pozarządowe działające poza terenem Gminy Żyraków

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Program jest zobowiązaniem samorządu gminy i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodzin

IX. Monitoring i Ewaluacja

Miejszem realizacji programu jest obszar Gminy Żyraków. Jest on zgodny z głównym przesłaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żyraków na lata 2021-2030.

Działania mające na celu realizację założeń programu będą koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrakowie. Bieżący nadzór nad realizacją programu i podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych w programie celów, pozwoli na opracowanie działań profilaktycznych na lata następne a także będzie podstawą do oceny ich skuteczności. Cele, działania i zadania w zakresie wspierania rodziny będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Żyraków.

Monitorowanie działań będzie dokonywane poprzez analizę danych:

1. Liczba rodzin objętych pomocą finansową i niefinansową
2. Liczba rodzin / osób objętych pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym
3. Liczba świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego
4. Liczba świadczeniobiorców programu, „Za życiem”
5. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny
6. Liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego
7. Liczba rodzin z bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych
8. Liczba i rodzaj działalności placówek wsparcia rodzin
9. Liczba interwencji kryzysowych,
10. Liczba założonych i zakończonych Niebieskich Kart
11. Liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego
12. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną,
13. Liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie odwykowe
14. Liczba dzieci w pieczy zastępczej
15. Liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej z pieczy zastępczej,
16. Liczba osób biorących udział w szkoleniach lub innych formach doskonalenia
17. Kwoty wydatkowane na realizację poszczególnych zadań

Program ma charakter otwarty i może ewaluować w miarę pojawiających się potrzeb. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Sprawozdanie z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej oraz potrzebach w tym zakresie na przyszły rok przedkładane będzie Radzie Gminy przez Wójta Gminy w terminie do 31 marca każdego roku.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy
lic. Maria Bodzioch